

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ДУБЛЕТІВ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Симоненко О. О., студ. гр. ПР-82

Варіативність розуміється як універсальна, іманентна властивість мови, що забезпечує її функціонування та розвиток в умовах комунікації, які постійно змінюються, здатність мови до модифікування. Варіант - конкретна реалізація цієї властивості, потенційної здатності мови до варіювання. Важливу роль у цьому відіграють також такі фактори, як територіальна й соціальна належність мовця, його вік, професія, ступінь володіння вимовною нормою. Зазначимо, що німецька мова є не лише територіально варіативною (що взагалі-то є властивим для більшості мов), але й національно (і національно-державно) негомogenous. Вона скоріше складає своєрідну "кореляційну ієрархію, до якої входять часткові мікросистеми (власне німецька, австрійська, швейцарська тощо)". Ці мікросистеми, носіями яких є члени окремого національно-державного утворення, принципово відрізняються від територіальних, соціальних, групових діалектів та інших форм існування мови. Така особливість розвитку німецької мови зумовила її характер як полінаціональної і поліцентричної, тобто такої, яка відносно автономно розвиває свою систему, а отже формує стандартну норму у рамках нації і держави.

Сукупність форм сучасної німецької мови можна представити у вигляді схеми: 1. Літературна мова. 2. Побутово-розмовна мова (Umgangssprache): а) літературна побутово-розмовна мова або побутово-розмовна мова освічених (gebildete Umgangssprache), б) обласні побутово-розмовні мови (landschaftliche Umgangssprache), в) місцеві побутово-розмовні мови або напівдіалекти (Halbmundarten), 3. Місцеві діалекти.

Іншомовний вплив є феноменом, котрий виступає у всіх культурних мовах: не існує жодної мови в світі, яка б зовсім не мала запозичень. Запозичення є природним процесом, який є ознакою життєдіяльності певної мови. Запозичена лексика відбиває факти етнічних контактів, соціальні, економічні й культурні зв'язки між мовними колективами.

Історія німецької мови є водночас історією впливу з боку іноземних мов. Порівняно з впливом англійської, романських, слов'янських мов вплив латини на німецьку мову є давнім явищем, який особливо чітко простежується в епоху Середньовіччя та Відродження. Протягом середніх віків і пізніше латинська мова була мовою католицької церкви, науки, медицини. Вагому роль відіграє класична латина в епоху Відродження, коли гуманісти проявляли величезний інтерес до античності і коли письменники, користуючись латиною, намагалися наслідувати античні зразки, особливо мову Цицерона.

Поповнення лексики – історично неминучий процес, необхідний для того, щоб на кожному етапі свого розвитку мова відповідала потребам суспільства у спілкуванні, у закріпленні результатів пізнання дійсності, розвитку і збагачення культури народу. Термінологічна лексика включає спеціальні терміни, а саме лексику певної галузі науки, техніки, мистецтва або виробництва. На цей час у німецькій мові спостерігається підйом процесу запозичення й активізація англійської лексики у сфері економіки у зв'язку з високим розвитком американського бізнесу. Доля англійських запозичень в німецькій мові складає 7-9%. Жодна мова не має сьогодні такого сильного впливу на німецьку мову, як англійська.

Існує багато класифікацій запозичень з урахуванням різних аспектів їхнього розгляду. Найбільш очевидною є класифікація, в основу якої покладені причини запозичення. Кількість таких причин настільки велика, що можна розподілити на дві великі групи: екстралінгвістичні (позамовні) і внутрішньолінгвістичні (власне мовні) причини.

До екстралінгвістичних причин можна віднести: 1) культурний, економічний, політичний вплив одного народу на інший; 2) наявність усних і письмових контактів країн з різними мовами; 3) підвищення інтересу до вивчення тієї або іншої мови; 4) авторитарність мови; 5) історично обумовлене захоплення певних соціальних шарів культурою чужої країни;

Наук. кер. – Чепелюк А. Д., ст. викладач СумДУ